

ERDŐSZÉLI GYEPEK, TISZTÁSOK TERMÉSZETI ÉRTÉKEINEK CSÖKKENÉSE A NYÍRSÉGBEN

Juhász Lajos

A Nyírség erdősültsége az országos átlag alatti. Az erdőterületek nagyobb része tájidegen fafajokból álló, telepített állomány, a természetközeli erdőtársulások kiterjedése lényegesen kisebb. A klimazonális erdőtársulások (pl.: Festuco-Quercetum, Convallario-Quercetum) mellett edafikus, kedvező mikroklímájú és hidrológiai tényezők által keményfa ligeterdők (Fraxino-Quercetum) is fennmaradtak. A természetközeli erdőtársulások faállományai között és az erdőszéleken eltérő nagyságú fűves tisztások, erdőszéli gyeptársulások, edafikus homoki gyepek is jellemzőek. E területek természeti értékei a viszonylag kis kiterjedés, mozaikosság miatt kevésbé ismertek. Kutatásaink során az előzőekben ismertetett, elsősorban védett erdei környezetben lévő gyepterületek természeti értékeit, ezek változását vizsgáltuk. E gyepterületek főként növénytanilag szempontból különösen értékesek, mert az erdei környezetben számos ritka és védett növényfaj (pl.: *Buřbocodium vernum*, *Crocus reticulatus*, *Orchis militaris*) élőhelyei. Egyes növényfajok az erdőből kitelepülve jelennek meg (pl.: *Primula veris*). E fákkal határolt gyepterületek, s ezek növénytársulásai mint a szegélyzóna részei fokozottan kitettek különböző hatásoknak, amelyek egyben ezek természeti értékeit csökkentik. A régióban az alábbi veszélyeztető tényezőket észleltük:

A gyepterület megszüntetése, művelés alá vonása, intenzív művelés, túlhasználás, időszakos kaszálások elmaradása, spontán gyomosodás, befásodás, cserjésedés, szemétdépek, területszennyezés, égetés, földutak, a gyepterület mechanikai károsítása.

Az egyes károsító hatások csökkentése és az általunk kutatott gyepek természeti értékeinek jobb megismerése érdekében az alábbiakat javasoljuk:

A gyepterületek természeti értékeinek felmérése, védett erdőterületeket határoló kisebb gyepek területi védelme, „pufferfunkció” fenntartása, a gyepeken folytatott gazdálkodás szabályozása, legeltetés biztosítása, az éves kaszálások biztosítása, gyomirtás, agresszív fásszárú növények visszaszorítása, szeméttlerakók megszüntetése, lehetőség szerint a nehézgépek közlekedésének megakadályozása.